

Online onderwijs en gedrag

Disclaimer

- Dit document is een explicitering van bestaande documenten (De Haagse Onderwijsvisie en het Studentenstatuut) en bestaande wetgeving.
- We bevinden ons in een nieuwe situatie, waarin we noodgedwongen en tijdelijk meer online dan fysiek onderwijs geven. In deze experimentele fase moeten we in alle lagen van de organisatie nog veel leren. Het is daarom niet uit te sluiten dat de online gedragsregels in de toekomst aangepast moeten worden.

Heb je nog vragen over of toevoegingen aan dit document? Neem dan contact op met Fee Romein, beleidsmedewerker studentservices, via: hazfromein@HHs.nl

Inleiding

De Haagse Hogeschool (De HHs) heeft behoefte aan eenduidige richtlijnen voor online gedrag en de communicatie hierover. Zowel docenten als studenten weten dan wat kan, wat mag en wat moet. Om in deze behoefte te voorzien, zijn drie zaken nodig:

- Een heldere visie op en duidelijk beleid voor online onderwijs en gedrag;
- Een uiteenzetting van de juridische kaders van (vooral de AVG-)wetgeving;
- Adviezen voor studenten en docenten die handvatten bieden voor de dagelijkse praktijk.

Ook is het wenselijk dat De HHs een duidelijk voorschrift geeft over wat we verstaan onder goed gedrag en hoe we handelen wanneer studenten, docenten of andere medewerkers online onbehoorlijk gedrag vertonen.

De behoefte aan duidelijke richtlijnen, en de communicatie hierover, is te vertalen in:

1. Een visie op (online) gedrag;
2. Beleid voor online gedrag;
3. Richtlijnen voor gedrag online (studenten en medewerkers van De HHs) .

Dit document gaat beperkt in op online onderwijs in het algemeen. Het beleid van De HHs voor (online) onderwijs in het algemeen vind je terug in de Onderwijsvisie. Het beleid voor [online toetsing](#) is beschikbaar op Medewerkersnet

1. Visie op (online) gedrag

Online dezelfde houding en gedrag als in de klas

De HHs heeft haar visie op onderwijs geformuleerd in het document 'Onderwijsvisie- en kader voltijd bacheloronderwijs'. Deze visie is van toepassing op al ons onderwijs. Zichtbaarheid en betrokkenheid zijn daarin kernwoorden. Bij online onderwijs verwachten we eenzelfde houding en gedrag van docenten en studenten als bij fysiek onderwijs. Dezelfde omgangsvormen en gedragsregels die gelden bij het volgen (of verzorgen) van onderwijs binnen de muren van De HHs, gelden dus in principe ook

binnen *de virtuele muren* van De HHs. Zo tonen docenten en studenten tijdens een college respect voor elkaar, focussen studenten zich op het college, laten zij ook anderen hun aandacht bij het college houden en doet iedereen actief mee.

Veiligheid, verbondenheid, professionaliteit

De HHs hecht waarde aan veiligheid, verbondenheid en professionaliteit in alle vormen van onderwijs: zowel fysiek als online.

Veiligheid

‘Docenten creëren een veilige omgeving en bieden ruimte om de dialoog aan te gaan vanuit verschillende perspectieven.’ – Onderwijsvisie, p. 18

Studenten en medewerkers moeten zich vrij en veilig voelen om hun meningen, ideeën, behoeften en identiteit te delen. In de klas heeft iedereen waardering voor verschillende invalshoeken. De docent heeft aandacht voor onderlinge verschillen en zorgt voor een veilige leeromgeving. Diezelfde vrijheid, veiligheid, waardering en aandacht bestaan onverminderd in het online onderwijs.

De HHs erkent dat online lesgeven uitdagingen met zich meebrengt die in het fysieke onderwijs minder aan de orde zijn. Signalen die normaliter subtiel de aandacht van een docent trekken, zijn nu minder zichtbaar. Denk aan de student die wat blijft hangen om zo een kans te creëren om een (persoonlijke) vraag te stellen. Daarom vragen we onze docenten extra alert te zijn en ervoor te zorgen dat alle studenten zich gezien en gehoord voelen. Zowel binnen als buiten de les.

Verbondenheid

‘De HHs biedt onderwijs dat toegankelijk en haalbaar is voor iedereen die [...] de wil heeft om te slagen en bereid is om forse inspanningen te leveren.’ – Onderwijsvisie, p. 5

Voor studiesucces is het belangrijk dat je je verbonden voelt met de opleiding en je medestudenten. Daarom maakt De HHs het mogelijk dat elke student kan participeren. Inclusiviteit kenmerkt ons onderwijs. Samen creëren we sociale cohesie en zorgen we voor verbondenheid en verdraagzaamheid. (Onderwijsvisie, p. 9)

Om participatie mogelijk te maken, is zichtbaarheid van groot belang. Aan het begin van de les maken de docent en de studenten niet alleen afspraken over gedrag, maar ook over het cameragebruik in de klas. Wanneer een camera aan moet, hangt af van de leersituatie, groepsgrootte en leerdoelen.

Professionaliteit

De HHs verwacht dat studenten zich professioneel en als een beginnend beroepsbeoefenaar gedragen. Daar hoort bij dat je je als student representatief opstelt voor het beroep waarvoor je in opleiding bent. Hieronder vallen ook je gedrag en zichtbaarheid online.

2. Beleid voor online gedrag

‘Indien onderwijsactiviteiten plaatshebben buiten de gebouwen en terreinen van de hogeschool, zijn de regels (voor zover mogelijk) van overeenkomstige toepassing.’ – Onderwijsvisie, p.6

Stimulerend werk- en studeerklimaat

Voor de goede gang van zaken gelden binnen De HHs gedragsregels. De algemene gedragsregels gelden

voor al onze studenten, medewerkers en bezoekers. Ze zijn opgenomen in het reglement Gedragsregels en Ordemaatregelen, dat onderdeel is van het Studentenstatuut 2020-2021, deel 1. De gedragsregels dragen bij aan een prettig en stimulerend werk-, studeer- en leefklimaat op de hogeschool. In zo'n klimaat behoren collegialiteit, respect en aandacht voor de ander tot de normale omgangsvormen en wordt op ongewenst gedrag alert gereageerd.

Beleid en kaders

'Ons onderwijs is activerend, uitdagend en studeerbaar: ons onderwijs vraagt van studenten een forse inspanning en verlangt dat ze zeer regelmatig en actief studeren en participeren.' – Onderwijsvisie, p. 9

De bestaande gedragsregels en ordemaatregelen voor online onderwijs en bijbehorende juridische kaders lichten we hieronder toe. Samen vormen ze het beleid van De HHs voor de manier waarop docenten en studenten zich online behoren te gedragen. Het gaat niet om een uitputtende lijst. Voor de gedragsregels die niet specifiek genoemd worden, geldt de beschrijving in het reglement Gedragsregels en Ordemaatregelen.

Cameragebruik

'Uit oogpunt van veiligheid, communicatie en identificatie is het binnen de gebouwen en op de terreinen van de hogeschool en op toetslocaties niet toegestaan gezichtsbedekkende kleding [...] te dragen.' – Gedragsregels en Ordemaatregelen, artikel 2.2

Het uitgangspunt is dat we ons in online onderwijs zoveel mogelijk hetzelfde gedragen als in het fysieke onderwijs. Docenten¹ en studenten zijn verplicht² om tijdens de online lessen – in ieder geval wanneer de docent daarom vraagt en de les niet wordt opgenomen – de camera aan te zetten en in beeld te verschijnen. De HHs heeft het recht te weten wie er spreekt. Studenten en docenten zijn niet verplicht om een pasfoto te uploaden.

Achtergrond

Zowel de achtergrond als het achtergrondgeluid mag de les niet verstoren. Dit is belangrijk, omdat onderwijs vaak vanuit een thuissituatie wordt gegeven en gevolgd. Om te voorkomen dat er meer in beeld komt dan noodzakelijk, raden wij aan je achtergrond te vervagen of een (neutrale) achtergrond in te stellen die De HHs beschikbaar stelt. Let op: we adviseren je om Blackboard te gebruiken. Bedenk wel dat Blackboard niet de mogelijkheid biedt om je achtergrond te vervagen.

Denk goed na over wat je online op de achtergrond of in de ruimte laat zien. Het is niet toegestaan om aanstootgevende afbeeldingen of uitingen te tonen. Uitingen van religie, levensovertuiging of politieke voorkeur zijn voorbeelden van bijzondere persoonsgegevens.³ De HHs kan het tonen van deze persoonlijke informatie zien als een vorm van toestemming om deze informatie te verwerken.

¹ Docenten die wegens persoonlijke omstandigheden zwaarwegende redenen hebben om niet in beeld te verschijnen, kunnen bezwaar maken bij hun leidinggevende. Die beoordeelt elk geval afzonderlijk en zoekt hoe dan ook een oplossing.

² Studenten die wegens persoonlijke omstandigheden zwaarwegende belangen hebben om niet in beeld te verschijnen, adviseren we om hierover in gesprek te gaan met hun docent. Die beoordeelt elk geval afzonderlijk en zoekt hoe dan ook een oplossing.

³ Een volledig overzicht van bijzondere persoonsgegevens vind je op <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken#wat-verstaat-de-avg-onder-bijzondere-persoonsgegevens-6339>

Opnames

Alleen De HHs mag - na voorafgaande afweging – opnames van de lessen maken. Studenten brengen we hierbij niet in beeld (en zijn ook niet hoorbaar). Bij de afweging neemt een docent de waarden veiligheid en verbondenheid in acht. De docent communiceert vooraf duidelijk aan studenten dat er een opname zal worden gemaakt.

Bij het opnemen of streamen van lessen moet de docent gebruikmaken van beschikbare tools voor online onderwijs, zodat dit op een veilige manier kan plaatsvinden. Het opnemen van de les door studenten en derden is verboden. Studenten met een functiebeperking of omstandigheden kunnen via de studentendecaan de voorziening ‘opname college’ aanvragen.

Het is niet toegestaan opnames of screenshots te maken, ook niet voor eigen gebruik. De opnames die De HHs zelf maakt, kunnen we beschikbaar stellen aan de studenten. De opname die de HHs maakt, blijft binnen de (online) omgeving van De HHs.

Het is ook niet toegestaan om opnames buiten de hogeschool te verspreiden, online te plaatsen of aan derden te geven of beschikbaar te stellen. Bij overtreding kan De HHs maatregelen nemen zoals beschreven in artikel 11 van de [Gedragsregels en Ordemaatregelen 2020-2021](#).

Opnames worden maximaal een studiejaar opgeslagen.

Kledingvoorschrift

Voor een online les gelden dezelfde kledingvoorschriften als voor een fysieke les.

3. Online gedragsregels HHs

De visie en het beleid van De HHs op online gedrag kunnen we vertalen naar de volgende tien gedragsregels voor online onderwijs⁴:

1. We zijn allemaal verantwoordelijk voor een goed werk-, studeer- en leefklimaat: je toont collegialiteit, respect en aandacht voor de ander.
2. Je gedraagt je in de online lesomgeving hetzelfde als in de offline lesomgeving.
3. Je gebruikt geen ongepaste taal of gebaren (te beoordelen door de docent en medestudenten) tijdens de online les.
4. Je komt voorbereid naar de les en draagt actief bij aan de les.
5. Aan de les deelnemen betekent dat je zichtbaar bent. De enige uitzondering hierop is wanneer de les wordt opgenomen. Alleen de HHs mag opnames maken van (online) lessen. Studenten worden hierover tijdig geïnformeerd en komen hierbij niet in beeld en/of zijn niet hoorbaar.
6. Je achtergrond is neutraal of onzichtbaar/vervaagd.
7. Je microfoon staat uit tenzij je aan het woord bent. De docent geeft de student het woord.
8. De chat gebruik je om op professionele wijze inhoudelijke vragen te stellen (let op je taalgebruik).
9. Voor een online les gelden dezelfde kledingvoorschriften als voor de fysieke les.

⁴ De gedragsregels voor online onderwijs zijn ook van toepassing op online vergaderingen.

10. Zowel docenten als studenten kunnen onbehoorlijk gedrag ter sprake brengen. De HHs stimuleert in eerste instantie het goede gesprek hierover.⁵

Bronnen intern

- [Onderwijsvisie en kader voltijd bachelor](#)
- Het [studentenstatuut](#) van De HHs
- De 10 geboden (opleiding Ruimtelijke Ordening)
- [De Haagse Integriteitscode](#)
- Protocol ongewenst gedrag in chat ICT (informeel)
- [Klachtenregeling Ongewenst Gedrag](#) (HHs)
- [Framework Blended Learning](#)
- [Quick wins](#) in online onderwijs

Bronnen extern

- [UU etiquette online onderwijs](#)
- [AVG en online onderwijs bij Fontys](#)
- [Onderwijs in tijden van corona, wat te verwachten \(RU\)](#)
- [Gedragscode onderwijs op afstand \(LU\)](#)
- [Onderwijs tijdens Corona](#) - Richtlijnen autoriteit persoonsgegevens
- [Moeten we lerenden verplichten de camera aan te zetten?](#) (blog Wilfred Rubens)

⁵ In tweede instantie kan een klachtenprocedure gestart worden.